

Sygn. akt III AUa 1962/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz (spr.)
Sędziowie:	SSA Grażyna Wiśniewska SSA Jadwiga Radzikowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Dubis

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2014 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **D. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne

na skutek apelacji wnioskodawczyni D. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 sierpnia 2013 r. sygn. akt VII U 149/13

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 1962/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie **D. W.** od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 26 listopada 2012 r. odmawiającej jej nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego określonego w ustawie z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, z uwagi na nie osiągnięcie wymaganego wieku, a także fakt iż ostatnim stosunkiem pracy (zawartym z Uniwersytetem (...)) nie był stosunek pracy zawarty z jednostką wymienioną w art.2 pkt. 1 ustawy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny D. W., ur. (...), udowodniła ogólny staż pracowniczy w wymiarze 33 lat, 1 miesiąca i 8 dni, staż pracy nauczycielskiej w wymiarze 20 lat, 1 miesiąca i 6 dni. Z dniem 30 września 2009 r. rozwiązała stosunek pracy łączący ją z Uniwersytetem (...)w K., w którym była zatrudniona na stanowisku asystenta.

Nadto Sąd ustalił, że wyrokiem z dnia 11 lutego 2010 r., wydanym w sprawie VII U 2320/09 Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział VII Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania D. W. od decyzji ZUS z dnia 10 lipca 2009 r. i z

dnia 30 listopada 2009 r., którymi Zakład odmówił wnioskodawczyni przyznania prawa do emerytury nauczycielskiej. Apelacja odwołującej od wyroku została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Krakowie- Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Wydział III wyrokiem z dnia 28 września 2010 r. wydanym w sprawie III AUa 718/10. Oba Sądy stwierdziły, iż okres zatrudnienia na Uniwersytecie(...)w K. nie podlega zaliczeniu do okresu pracy nauczycielskiej.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest nieuzasadnione. Przytaczając przepis art. 4 ust. 1 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (t.j.- Dz. U. z 2009 Nr 97 poz. 800 z późn. zm.), Sąd wywiódł, że świadczenie kompensacyjne przysługuje jedynie nauczycielom, którzy spełnili przesłanki określone tym przepisem W ustawie zostało również dokładnie sprecyzowane kto jest nauczycielem, a więc osoba zatrudniona na stanowisku m.in. nauczyciela w szczególności i wyczerpująco wymienionych w art. 2 pkt 1 ustawy podmiotach. Tymczasem jak zostało ustalone w niniejszej sprawie D. W. przed złożeniem wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne nie była nauczycielem. Była bowiem zatrudniona na Uniwersytecie (...)w K., która to placówka nie została wymieniona w art. 2 pkt 1 ustawy. Co więcej już w 2010 r. Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny w Krakowie przesądziły, iż praca w tej placówce nie może być traktowana jako praca nauczyciela. Skoro zatem wnioskodawczyni w dacie składania wniosku nie była nauczycielem, to nie spełniała wszystkich przesłanek warunkujących przyznanie jej nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. W konsekwencji zaskarżoną decyzję organu rentowego Sąd uznał za prawidłową.

Apelację od powyższego wyroku wywiódła wnioskodawczyni E. K. i zaskarżając go w całości, zarzuciła mu naruszenie prawa materialnego, a to art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, poprzez błędną wykładnię tego przepisu i niezasadne przyjęcie, że przed złożeniem wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne nie była nauczycielem, podczas gdy przed złożeniem wniosku była nauczycielem do dnia 24 czerwca 2009 r., art. 3 w.w ustawy, poprzez niezastosowanie tego przepisu i w konsekwencji nie przyjęcie iż była ona nauczycielem w jednostce, o której mowa w art. 2 pkt. 1 tej ustawy – tj. w (...)Gimnazjum Społecznym i art. 4 ust. 1 tej ustawy - poprzez błędną wykładnię tego przepisu i niezasadne nie spełniła przesłanek warunkujących przyznanie jej świadczenia, podczas gdy w rzeczywistości spełniła wszystkie przesłanki do nabycia przedmiotowego świadczenia.

Wskazując na powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę zaskarżonej decyzji ZUS w całości i orzeczenie co do istoty sprawy i przyznanie jej prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych .

W obszernym uzasadnieniu apelująca podniosła, że Sąd pierwszej instancji błędnie przyjął, że nie była ona nauczycielem w rozumieniu przepisów powołanej ustawy. Nie kwestionując tego, iż Uniwersytet(...)w K. nie jest jednostką w rozumieniu art. 2 pkt. 1 ustawy, to fakt że była tam zatrudniona na stanowisku asystenta jest irrelevantny dla tej sprawy i pozostaje bez wpływu na prawo do świadczenia kompensacyjnego. Prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego mogą uzyskać nauczyciele po spełnieniu przesłanek określonych art. 4 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, przy czym zawarty w tym przepisie katalog przesłanek nie określa kolejności ich spełnienia. Jednym z warunków nabycia tego prawa jest rozwiązanie stosunku pracy, ale dotyczy to tylko stosunku pracy, z którego nauczyciel wywodzi prawa do świadczenia, a zatem .nauczycielskiego stosunku pracy w jednostce oświaty, co wynika wprost z brzmienia art. 3 ustawy. Dla uzyskania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego nie stoi na przeszkodzie wykonywanie pracy, innej niż praca nauczycielska w jednostkach oświatowych. To samo dotyczy sytuacji, gdy dana osoba nadal pozostaje w innym stosunku pracy, po rozwiązaniu stosunku pracy nauczycielskiej z inną jednostką oświaty. Podniosła też, że rozwiązując z dniem 24 czerwca 2009 r. stosunek pracy w (...) Gimnazjum Społecznym, a więc jednostce wymienionej w art. 2 pkt. 1 ustawy, gdzie wykonywała zawód nauczyciela, spełniła przesłankę określoną w art. 4 ust. 1 pkt. 3 tej ustawy. Będąc zatrudniona po tej dacie na Uniwersytecie (...)w K., nie została pozbawiona statusu nauczyciela, bowiem prowadziłoby to do wniosku, że osoba ubiegająca się o świadczenie kompensacyjne nigdy nie spełniłaby przesłanki bycia nauczycielem przed złożeniem wniosku, gdyby z chwilą rozwiązania pracy z placówką oświatową traciła status nauczyciela. W ocenie apelującej

nie ma podstaw prawnych do żądania od osób ubiegających się o przedmiotowe świadczenie, rezygnacji z innej niż nauczycielska praca w oświacie, formy aktywności zawodowej, świadczonej w ramach innego stosunku pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Warunki uprawniające do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego określone zostały w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. Nr 97, poz. 800 ze zm.), który to przepis stanowi, że przedmiotowe świadczenie przysługuje nauczycielom, którzy: 1) osiągnęli wiek, o którym mowa w ust. 3 (55 lat w latach 2009-2014); 2) mają okres składkowy i nieskładkowy w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1226 ze zm.) wynoszący 30 lat, w tym 20 lat wykonywania pracy w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć; 3) rozwiązali stosunek pracy. Zgodnie przy tym z treścią art. 4 ust. 2 ustawy, nauczycielom spełniającym warunki określone w ust. 1 pkt 1 i 2 świadczenie przysługuje również w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, ze zm. – ust. 2).

Podkreślenia przy tym wymaga, że nauczyciel zamierzający ubiegać się o przyznanie świadczenia kompensacyjnego, a pozostaje w kilku stosunkach pracy, aby nabyć prawo do tego świadczenia musi rozwiązać wszystkie stosunki pracy, be względu na ich charakter i wymiar czasu pracy. Zasada ta odnosi się do wszystkich stosunków pracy, w jakich nauczyciel pozostaje z: jednostkami wymienionymi w art. 2 pkt. 1 ustawy, innymi jednostkami wymienionymi w art. 1 Karty Nauczyciela i innymi podmiotami. Przy czym jeśli nauczyciel pozostaje w stosunku pracy zawartym z jednostką wymienioną w art. 2 pkt. 1 ustawy i jednocześnie w stosunku pracy zawartym z innym podmiotem (np. wymienionym w art. 1 Karty Nauczyciela), może nabyć prawo do świadczenia kompensacyjnego, jeżeli stosunek pracy z jednostką niewymienioną w art. 2 pkt. 1 ustawy rozwiązał najpóźniej w dniu rozwiązania stosunku pracy z jednostką, o której mowa w tym przepisie. Tak więc prawo do tego świadczenia nabywa nauczyciel, który po rozwiązaniu, lub wygaśnięciu stosunku pracy w charakterze nauczyciela z jednostką wymienioną w art. 2 pkt. 1 ustawy, a przed przejściem na świadczenie kompensacyjne nie wykonywał żadnej innej pracy ani działalności. Dodatkowo zwrócić uwagę należy, iż świadczenia kompensacyjne nie objęły wszystkich szkół i placówek podlegających ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (art. 2), a dla uzyskania świadczenia nie wystarcza wyłącznie praca nauczycielska, gdyż zawężenie podmiotowe w tym zakresie dotyczy wykonywania pracy tylko w określonych podmiotach, stąd też wniosek, iż przepisy ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych należy wyklądać ściśle, zwłaszcza że nie są to świadczenia finansowane z ubezpieczenia społecznego, lecz z budżetu państwa (art. 6).

Analiza obowiązujących w tej kwestii przepisów prawa jednoznacznie wskazuje, że do uzyskania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego nie wystarczy sam status nauczyciela, lecz konieczne jest wykonywanie pracy w określonych przepisami prawa placówkach oświatowych. Ograniczenie tego zakresu nie może być a priori uznane za wadliwe. Ograniczenie to obejmuje miejsce wykonywanej pracy, a nie jej przedmiot. Jeżeli zatem ubezpieczony nie pracuje w określonej kategorii jednostek, to nie uzyskuje prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, nawet jeśli jest zatrudniony w charakterze nauczyciela.

Dodatkowego podkreślenia wymaga, że jak wynika z uzasadniania projektu tej ustawy, do końca 2008 r. nauczyciele mogli korzystać z uprawnienia do wcześniejszej emerytury w oparciu o art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.), który wygasł z dniem 1 stycznia 2009 r. Uprawnienie to przysługiwało nauczycielom, którzy legitymowali się 30-letnim stażem pracy, w tym 20-letnim stażem pracy nauczycielskiej. Obecnie uprawnienie to posiadają jeszcze pracujący nauczyciele, którzy mogą skorzystać z prawa do wcześniejszej emerytury na starych zasadach także po 1 stycznia 2009 r. Zaś celem niniejszej ustawy było wprowadzenie przejściowego rozwiązania, adresowanego do nauczycieli, mających stosunkowo długi staż pracy. Rozwiązanie to - w postaci nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych będzie nabywane w kolejnych latach przez

nauczycieli. Zaproponowany system stanowi element łagodzący skutki zmian w systemie edukacji i jest adresowany do tych osób, które mniej skorzystają z innych rozwiązań proponowanych dla nauczycieli - w szczególności podwyżek, czy też rozwiązań przewidzianych w ramach programu "Solidarność pokoleń - 50+".

W rozpoznawanej sprawie spór dotyczył kwestii łącznego spełnienia przez D. W. przesłanek określonych w treści cytowanej ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych. Wskazany wyżej art. 2 pkt 1 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych stanowi, że użyte w ustawie określenie nauczyciel oznacza nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w: a) publicznych i niepublicznych przedszkolach, b) szkołach publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, c) publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego i placówkach, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.). Z kolei w myśl art. 2 pkt 7 ustawy o systemie oświaty, system oświaty obejmuje placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że Sąd Okręgowy słusznie uznał, iż wnioskodawczyni jakkolwiek nie pozostaje w zatrudnieniu, to ostatecznie zatrudnienie wykonywała na Uniwersytecie(...)w K., a więc szkole wyższej, zatem w placówce nie wymienionej w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, o czym przesądzone zostało wyrokami Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 11 lutego 2010 r. i Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 września 2010 r. Skoro zatem wnioskodawczyni w dacie składania wniosku nie była nauczycielem w rozumieniu art. 2 pkt. 1 cytowanej ustawy, to nie spełniła kumulatywnie wszystkich warunków uprawniających do przyznania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Jakkolwiek Sąd Okręgowy skoncentrował się rozstrzygając wyłącznie na tej kwestii, to badając trafność zarzutów apelacji, Sąd Apelacyjny uznał je za bezzasadne. Z analizy akt wynika bowiem, że apelująca będąc nauczycielem, w dacie rozwiązania z dniem 24 czerwca 2009 r. stosunku pracy w (...) Gimnazjum Społecznym, a więc jednostce wymienionej w art. 2 pkt. 1 ustawy (gdzie była zatrudniona wymiarze 1/2 etatu), pozostawała jednocześnie do dnia 30 września 2009 r. jako asystent w stosunku pracy zawartym z innym podmiotem, tj Uniwersytetem (...)w K., tak więc nie może nabyć prawo do świadczenia kompensacyjnego. Jak bowiem wynika z wyżej naprowadzonych rozważań - stosunek pracy z jednostką niewymienioną w art. 2 pkt. 1 ustawy nie został rozwiązany najpóźniej w dniu rozwiązania stosunku pracy z jednostką, o której mowa w tym przepisie. Wobec czego nie spełnione zostały wszystkie przesłanki określone cytowaną ustawą do przyznania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Wbrew twierdzeniom zawartym w apelacji, w realizacji przesłanek do świadczenia kompensacyjnego, po rozwiązaniu stosunku pracy na stanowisku nauczyciela, stoi na przeszkodzie wykonywanie innej pracy niż praca nauczycielska w jednostkach oświatowych.

Podnoszone w apelacji naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego w ocenie Sądu Apelacyjnego jest bezzasadne, co prowadzi do konstatacji, że zaskarżony wyrok oparty na niewadliwych ustaleniach faktycznych, mimo częściowo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu, a apelacja jako nie zawierająca uzasadnionych zarzutów podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c., o czym orzeczono jak w sentencji.